

CZASY

SKUTECZNE REPETYTORIUM

**Naucz się myśleć
i mówić po angielsku**

- ➔ **wyjątkowy sposób nauki**
- ➔ **prosty i przejrzysty układ**
- ➔ **setki zdań i ćwiczeń z kluczem**

Adam Urban

| **Angielski**
w tłumaczeniach

Preston Publishing

Table of contents

Wprowadzenie	5
Stosowane w tekście skróty czasów angielskich	7

Part 1

Present tenses Czasy teraźniejsze

Unit 1	<i>Present Simple (PS) vs. Present Continuous (PC)</i> – teraźniejszość zwyczajowa a chwila mówienia . . .	10
Unit 2	<i>Present Simple (PS) vs. Present Continuous (PC)</i> – stałość a tymczasowość.	14
Unit 3	<i>Present Simple (PS) vs. Present Continuous (PC)</i> – przyszłość niezależna i zależna	18
Unit 4	<i>Present Simple (PS) vs. Present Continuous (PC)</i> – irytacja a zwykły fakt	22
Unit 5	<i>Verbs that are not used in the continuous form</i> – czasowniki niewystępujące w formie ciągłej . . .	26
Unit 6	<i>Present Perfect (PP)</i> – charakterystyka czasu	30
Unit 7	<i>Present Perfect (PP) vs. Past Simple (PtS)</i> – związek przeszłości z teraźniejszością lub jego brak . . .	34
Unit 8	<i>Present Perfect (PP) vs. Past Simple (PtS)</i> – użycie <i>for</i> i <i>since</i>	38
Unit 9	<i>Present Perfect (PP)</i> – użycie <i>already, ever, just, lately, recently, still, yet</i>	42
Unit 10	<i>Present Perfect (PP) vs. Past Simple (PtS)</i> – ciekawostki	46
Unit 11	<i>Present Perfect Continuous (PPC)</i> – kontrast wobec <i>PC</i> oraz <i>PP</i>	50
Unit 12	<i>Present Perfect Continuous (PPC) vs. Present Perfect (PP)</i> – ślad a rezultat	54
Unit 13	Czasy teraźniejsze – powtórka	58
Unit 14	Czasy teraźniejsze – ćwiczenia	61

Part 2

Past tenses Czasy przeszłe

Unit 15	<i>Past Simple (PtS) vs. Past Continuous (PtC)</i>	72
Unit 16	<i>Past Simple (PtS) vs. Past Continuous (PtC)</i> – uwagi dodatkowe	76
Unit 17	<i>Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP)</i> – kontrast	80
Unit 18	<i>Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP)</i> – <i>until</i>	84
Unit 19	<i>Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP)</i> – użycie <i>by, by the time</i>	88
Unit 20	<i>Past Simple (PtS) vs. Past Perfect (PtP)</i> – trzy uwagi dodatkowe	92
Unit 21	<i>Used to vs. would</i>	96
Unit 22	Użycie <i>used to vs. be used to vs. get used to</i>	100
Unit 23	<i>Past Perfect Continuous (PtPC) vs. Past Perfect (PtP)</i>	104
Unit 24	<i>Past Perfect Continuous (PtPC)</i> – kontrast do innych czasów.	108
Unit 25	Czasy przeszłe – powtórka	112
Unit 26	Czasy przeszłe – ćwiczenia	115

Part 3

Future tenses Czesy przyszłe

Unit 27	<i>Future Simple (FS) vs. be going to</i> – moment podjęcia decyzji	128
Unit 28	<i>Future Simple (FS) vs. be going to</i> – przewidywania	132
Unit 29	<i>Future Simple (FS) vs. be going to</i> – przyszłość neutralna.	136
Unit 30	<i>Will/would</i> w znaczeniu <i>chcieć</i>	140
Unit 31	Użycie <i>will / shall / be going to</i>	144
Unit 32	<i>Present tenses for the Future</i>	148
Unit 33	<i>Future Continuous (FC) vs. Future Simple (FS)</i> – czynność w toku	152
Unit 34	<i>Future Continuous (FC) vs. Future Simple (FS)</i> – czynności rutynowe i pytania.	156
Unit 35	<i>Future Perfect (FP) vs. Future Simple (FS)</i>	160
Unit 36	<i>Future Perfect Continuous (FPC) vs. Future Perfect (FP) i Future Continuous (FC)</i>	164
Unit 37	Czesy przyszłe jako założenia.	168
Unit 38	Przegląd czasów przyszłych.	172
Unit 39	Czesy przyszłe – powtórka	176
Unit 40	Czesy przyszłe – ćwiczenia	179
	Wszystkie czasy – sprawdź się!	188
	Odpowiedzi do ćwiczeń	191

Wprowadzenie

Czasy gramatyczne są bardzo ważnym elementem każdego języka. System czasowy języka angielskiego wydaje się bardzo rozbudowany. W niniejszej książce punktem wyjściowym nie są jednak czasy angielskie jako takie, lecz aspekty rządzące każdym z nich: *simple*, *continuous*, *perfect* i *perfect continuous*, które kontrolują całą sferę angielskiej czasowości. Jeśli spojrzymy na to w ten sposób, wiedza ta staje się łatwiejsza i bardzo logiczna, a proces niemal bezbłędnego jej przyswajania przez ucznia zostaje znacznie skrócony. Dla większości uczniów uczenie się zgodnie z tradycyjną metodą jest bardzo skomplikowane; oznacza, że nie zawsze będą oni w stanie do końca zrozumieć, o co w tych różnych czasach chodzi. Dlatego przedstawiamy czasy angielskie w nieco innej konwencji w sposób przystępny i zrozumiały dla każdego.

Struktura

Książka składa się z trzech głównych części, a każda z nich poświęcona jest jednemu polu czasowemu: teraźniejszości, od której zaczniemy poznawanie angielskich czasów, przeszłości, która po zrozumieniu aspektów w czasach teraźniejszych powinna być dla Ciebie duża łatwiejsza, oraz przyszłości, być może najtrudniejszego obszaru angielskiej czasowości, który – mamy nadzieję – dzięki naszym ćwiczeniom i wyjaśnieniom stanie się dla Ciebie przyjazny i dużo łatwiejszy.

Każdy rozdział przedstawia jedną parę angielskich czasów pozostających w relacji pokrewieństwa. Poznasz je lepiej dzięki zdaniom do tłumaczenia oraz ćwiczeniom. Obok nich znajdziesz wiele cennych informacji i wyjaśnień, i to nie tylko na temat czasów jako takich i zasad ich stosowania, lecz także wszystkich ciekawych zjawisk gramatycznych lub leksykalnych występujących w tłumaczonych przez Ciebie zdaniach. Po omówieniu wszystkich czasów teraźniejszych będziesz miał okazję sprawdzić się aż w dwóch rodzajach powtórek – w tłumaczeniu ciągu polskich zdań ułożonych w opowiadanie oraz w dodatkowych ćwiczeniach niezwiązanych z tłumaczeniem. To samo czeka na Ciebie na końcu rozdziałów poświęconych kolejno czasom przeszłym i przyszłym. Na samym końcu książki zaprosimy Cię do wykonania ćwiczenia obejmującego wszystkie angielskie czasy.

Do książki przygotowany został kurs audio, który ułatwi Ci ćwiczenie poprawnego mówienia (instrukcja do jego pobrania znajduje się na poprzedniej stronie). Na nagraniach usłyszysz wszystkie zdania po angielsku, będziesz więc miał okazję ćwiczyć umiejętność rozumienia ze słuchu. Dodatkowo, do książki został stworzony kurs audio w wersji dwujęzycznej: usłyszysz w nim zdania po polsku, które powinieneś przetłumaczyć na głos i porównać z wersją angielską czytaną przez natywnego lektora.

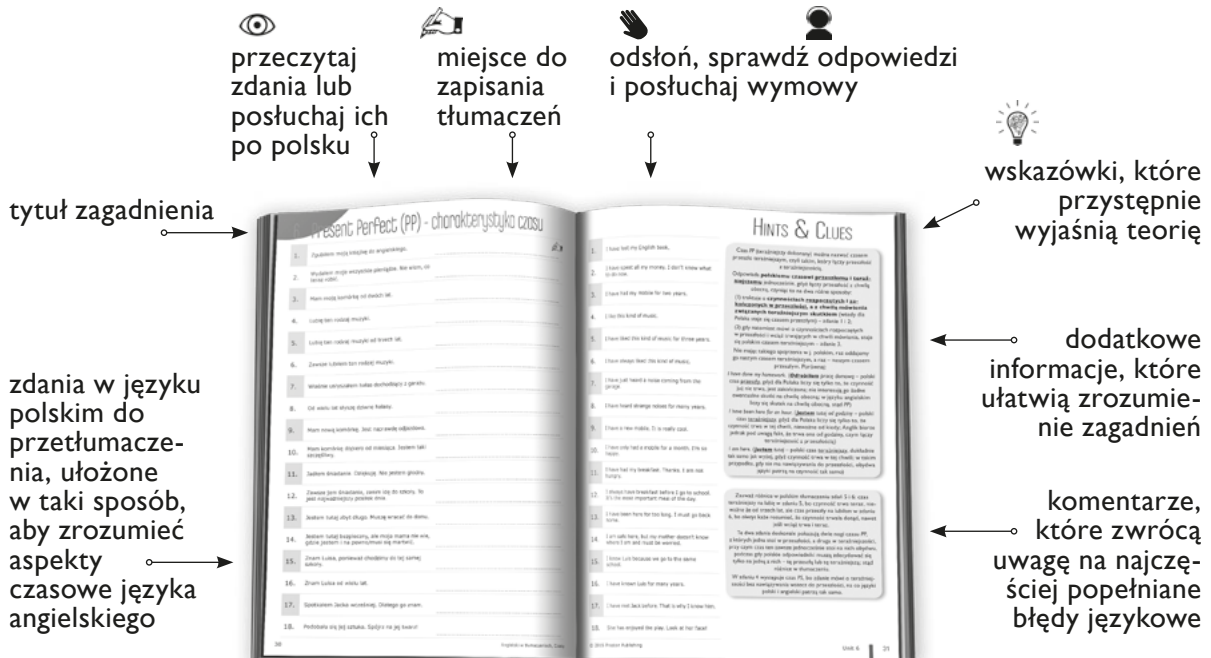
Przeznaczenie

Podręcznik ten to doskonałe rozwiązanie dla osób, które chcą nie tylko zrozumieć, ale też „poczuć” angielskie czasy dokładnie tak jak Anglicy i inni rodowici użytkownicy języka angielskiego. Możesz z niego korzystać razem z każdą inną książką czy kursem. Jeśli jeszcze nie znasz języka angielskiego, zacznij naukę od tej pozycji, a nie będziesz musiał zmagać się z problemem opanowania tak wielu czasów. Jeśli znasz już trochę ten język, a być może nawet posługujesz się nim dość sprawnie, po lekturze tej książki i dokładnym przeanalizowaniu poszczególnych zdań i towarzyszących im wyjaśnień tworzone przez Ciebie wypowiedzi zyskają na precyzji i osiągną niemal stuprocentową trafność.

Bez względu na to, jak bardzo zachęcalibyśmy Cię do skorzystania z tej książki, i tak nie uda nam się opisać wszystkich jej walorów, gdyż najlepszym nauczycielem jest doświadczenie. A więc do dzieła! Przekonaj się, że angielskie czasy, choć tak bardzo niepodobne do naszych polskich, wcale nie muszą być obce. Einstein powiedział kiedyś, że jedyną trudną rzeczą w fizyce jest sposób mówienia o niej przez fizyków. Uważamy te słowa za prawdziwe w każdym calu. Właśnie taki cel przyświecał nam w czasie pisania tej książki: chcieliśmy pozornie skomplikowane informacje przekazać Ci w jak najprostszy sposób.

Good luck!

POZNAJ METODĘ „W TŁUMACZENIACH” – JAK KORZYSTAĆ Z KSIĄŻKI

STOSOWANE W TEKŚCIE SKRÓTY CZASÓW ANGIELSKICH

Present

PS	Present Simple	<i>do/does</i>
PC	Present Continuous	<i>am/is/are doing</i>
PP	Present Perfect	<i>have/has done</i>
PPC	Present Perfect Continuous	<i>have/has been doing</i>

Past

PtS	Past Simple	<i>did</i>
PtC	Past Continuous	<i>was/were doing</i>
PtP	Past Perfect	<i>had done</i>
PtPC	Past Perfect Continuous	<i>had been doing</i>

Future

FS	Future Simple	<i>will do</i>
FC	Future Continuous	<i>will be doing</i>
FP	Future Perfect	<i>will have done</i>
FPC	Future Perfect Continuous	<i>will have been doing</i>

10. *Present Perfect (PP)* vs. *Past Simple (PtS)* – ciekawostki

1. Pierwszy raz czytam taką dobrą książkę.
2. Pierwszy raz lecę samolotem. Dlatego jestem trochę zdenerwowany.
3. Czy to pierwszy, czy drugi raz widzisz go w tym klubie?
4. Pracuję w Londynie od trzech miesięcy. Podoba mi się to.
5. Mój chłopak jest znowu w domu. Pracował w Londynie przez trzy miesiące.
6. Telewizor jest włączony prawie od 10 godzin. Myślę, że czas go wyłączyć.
7. Telewizor był włączony prawie przez 10 godzin (wczoraj).
8. Często odwiedzam Paryż, ale nigdy nie spotkałem francuskiego prezydenta.
9. W zeszłym roku spędziłem w Paryżu dwa miesiące, ale (nigdy) nie spotkałem francuskiego prezydenta.
10. Ona pierwszy raz pije wytrawne wino. Czy smakuje jej?
11. Jej tata wrócił i cała rodzina jest teraz razem. Był za granicą przez prawie 6 lat.
12. Nie pierwszy raz mnie okłamałeś. To się zdarzyło wiele razy wcześniej.
13. On pracował w kopalni węgla przez wiele lat, ale nigdy nie narzekał, że praca była zbyt ciężka.
14. On pracuje w kopalni węgla przez wiele lat, ale nigdy nie narzeka, że praca jest zbyt ciężka.
15. Kiedy byliśmy dziećmi, nasza mama nigdy nie krzyczała na nas.
16. Nasza mama jeszcze nigdy na nas nie krzyczała. Ona tak nas kocha.
17. Nie pierwszy raz próbuję zrozumieć angielskie czasy. Próbowałem wiele razy wcześniej.
18. To nie jest pierwszy posiłek, jaki dzisiaj jem. Zjadłem śniadanie, a teraz jem lunch.

HINTS & CLUES

1.	This is the first time I have read such a good book.
2.	This is the first time I have flown. That's why I am a bit nervous.
3.	Is it the first or the second time you have seen him in this club?
4.	I have worked in London for three months. I like it.
5.	My boyfriend is back home now. He worked in London for three months.
6.	The TV has been on for almost ten hours. I think it is time to turn it off.
7.	The TV was on for almost ten hours (yesterday).
8.	I often visit Paris, but I have never met the French president.
9.	I spent two months in Paris last year, but I never met the French president.
10.	This is the first time she has drunk dry wine. Does she like it?
11.	Her father is back and the family are all together now. He was abroad for almost six years.
12.	This is not the first time you have lied to me. It has happened many times before.
13.	He worked in a coal mine for many years, but never complained that the work was too hard.
14.	He has worked in a coal mine for many years, but never complains that the work is too hard.
15.	When we were children, our mother never shouted at us.
16.	Our mother has never shouted at us. She loves us so much.
17.	It isn't the first time I have tried to understand English tenses. I have tried many times before.
18.	This is not the first meal I have had today. I have had breakfast, and now I am having lunch.

Zdania rozpoczynające się od *This/It is the first/second third... time* akceptują tylko jeden czas – PP, co dla Polaka jest niezmiernie dziwne, gdyż w tym miejscu widziałby raczej czas PS (czytam).

Powodem jest to, że aby określić, który to raz podmiot wykonuje daną czynność, w umyśle trzeba cofnąć się do przeszłości i przeanalizować cały okres aż do chwili obecnej, by przekonać się, ile razy (jeśli w ogóle) dana czynność miała miejsce do tej pory. Taka mentalna podróż z konieczności łączy przeszłość z teraźniejszością, co uzewnętrznia się sięgnięciem po czas PP. Porównaj:

*This is the first time I **have read such** a good book. = I **have never read** such a good book **before**.*

*This is the fourth time she **has made** a mistake. = She **has made mistakes three times before**.*

Używając przyminka *for*, który bardzo lubi występy z czasem PP, musisz uważać, czy podany w zdaniu okolicznik czasu po *for* (np. *three months*) obejmuje chwilę obecną (jak w zdaniach 4 i 6). Innymi słowy, musisz sprawdzić, czy są to **ostatnie trzy miesiące** – te trwające do chwili obecnej.

Częstym błędem Polaków jest używanie PP z każdym przypadkiem pojawienia się *for*, nawet jeśli okolicznik po *for* nie dotyczy okresu trwającego do teraz, lecz dowolnego innego zamkniętego w przeszłości, jak w zdaniu 5, z którego wyraźnie wynika, że mój chłopak nie jest teraz w Londynie, a więc wspomniane tam *trzy miesiące* nie mogą być tymi ostatnimi – trwającymi do dzisiaj, lecz zaczęły się i skończyły kiedyś w przeszłości. W takim przypadku jedynym poprawnym czasem jest zrywający z teraźniejszością PtS.

W przykładzie 7 bez względu na to, czy w zdaniu będzie przysłówek *yesterday*, czy nie, czas PtS (*was*) wyraźnie pokaże, że nie są to ostatnie, wciąż trwające godziny.

Dokładnie taka sama sytuacja ma miejsce w przypadku *never*, które może obejmować chwilę obecną, i wtedy pojawi się obok PP (jak w zdaniu 8), ale może też być ograniczone i całkowicie zamknięte w jakimś przeszłym przedziale czasowym, i wtedy skorzysta z pomocy przeszłego PtS (jak w zdaniu 9).

19. Jestem w Nowym Jorku.
20. Jestem w Nowym Jorku od dwóch tygodni.
21. Jestem w Nowym Jorku na dwa tygodnie.
22. Byłem w Nowym Jorku. Byłem tam w zeszłym miesiącu.
23. Ona poszła do sklepu.
24. Jesteśmy w Zakopanem.
25. Jesteśmy w Zakopanem od tygodnia i bardzo nam się tu podoba.
26. Jesteśmy w Zakopanem na tydzień. Mamy nadzieję dobrze się bawić.
27. Byliśmy w Zakopanem. Bardzo dobrze znamy to miejsce.
28. Pojechaliśmy do Zakopanego i dlatego nie ma nas teraz w domu.
29. A: Gdzie byłeś? B: Byłem w kinie. A: Z kim poszedłeś? B: Poszedłem z kolegami ze szkoły.
30. A: Gdzie byłeś? B: Byłem na dyskotecce.
A: Dlaczego mi o tym nie powiedziałeś?
B: Nie mogłem cię nigdzie znaleźć.
31. A: Gdzie ona była? B: Była na mieście ze swoim chłopakiem. A: Czy on ją zaprosił? B: Nie, ona zaprosiła jego.
32. Na jak długo tutaj jesteś? Czy znajdziesz czas, by nas odwiedzić?
33. Jak długo tutaj jesteś? Ile zobaczyłeś?
34. Bez względu na to, o której godzinie wracam do domu, moja mama nigdy nie pyta mnie, gdzie byłem.
35. Nauczycielki tu nie ma. Poszła do pokoju nauczycielskiego, by odpocząć w czasie przerwy.
36. Nigdy nie byłem w pokoju nauczycielskim. Jak tam jest?

WSKAZÓWKI

19. I am in New York.

20. I have been in New York for two weeks.

21. I am in New York for two weeks.

22. I have been to New York. I was there last month.

23. She has gone to the shop.

24. We are in Zakopane.

25. We have been in Zakopane for a week, and we like it very much here.

26. We are in Zakopane for a week. We are hoping to have a good time here.

27. We have been to Zakopane. We know the place very well.

28. We have gone to Zakopane, and that's why we are not at home now.

29. A: Where have you been? B: I have been to the cinema. A: Who did you go with? B: I went with my school friends.

30. A: Where have you been? B: I have been to the disco. A: Why didn't you tell me about it? B: I couldn't find you anywhere.

31. A: Where has she been? B: She has been out with her boyfriend. A: Did he ask her out? B: No, she asked him out.

32. How long are you here for? Will you find the time to visit us?

33. How long have you been here? How much have you seen?

34. No matter what time I get back home, my mother never asks me where I have been.

35. The teacher is not here. She has gone to the teachers' room to rest during the break.

36. I have never been to the teachers' room. What is it like in there?

Czas **PS**, gdyż czynność jest w tej chwili w toku – jestem w Nowym Jorku teraz, przy czym czasownik *be* nie ma formy ciągłej; stąd niemożliwy **PC**.

Czas **PP**, gdyż jestem w Nowym Jorku od dwóch tygodni – czynność zaczęła się 2 tygodnie temu i trwa do teraz, łącząc przeszłość z teraźniejszością.

Ciekawy przypadek, bo jest *for two weeks*, a mimo to czas **PS**, nie **PP**. Dlaczego? Ponieważ mój pobyt w Nowym Jorku właśnie się zaczyna, jest to mój pierwszy dzień w tym mieście, w którym zamierzam pobyć przez 2 tygodnie od teraz.

W zdaniu 22 mamy kolejny ciekawy przypadek, tym razem ze względu na przyimek *to*, a nie zwyczajowy *in*. W ten sposób mówimy o pobycie w miejscach, z których już wróciliśmy i już nas tam nie ma. Oznacza to, że pojechaliśmy tam, pobyliśmy przez jakiś czas, po czym wróciliśmy do swojego stałego miejsca zamieszkania. Dosłowne tłumaczenie jest też wymowne, choć niezgrabne: *Mam bycie w Nowym Jorku*. (tj. mam za sobą pobyt w tym mieście i z tego powodu coś o nim wiem).

Jeżeli w kontekście podobnym do 22 użyjesz czasownika *go* (zdanie 23), będzie to znaczyło, że podmiot zdania udał się do pewnego miejsca i jeszcze stamtąd nie wrócił. Ma za sobą jedynie pójście, ale jeszcze nie całe bycie w tym miejscu. Porównaj:

She has gone to the shop. – Poszła do sklepu. (dosł.: Ma [za sobą] pójście do sklepu, więc teraz musi tam być).

She has been to the shop. – Była w sklepie. (dosł.: Ma [za sobą] bycie w sklepie, więc teraz musi być już w domu, bo ma za sobą i pobyt i powrót do domu).

Jest to częsta kombinacja czasowa, w której pojawiają się obydwa interesujące nas czasy. Gdy pytamy kogoś, kogo właśnie zauważyliśmy, gdzie był, mamy na myśli czas do chwili naszej rozmowy (stąd **PP** w pytaniu). Odpowiedź z konieczności musi być w tym samym czasie, gdyż odpowiadający ma na myśli dokładnie ten sam przedział czasowy – do teraz.

Dalsze pytania, o szczegóły jego pobytu, zawsze będą już natomiast w czasie *PtS*, gdyż nie mają bezpośredniego związku z chwilą mówienia.

11. *Present Perfect Continuous (PPC)* – kontrast

1. Deborah czeka na lekarza.
2. Deborah czeka na lekarza od trzech godzin.
3. Moja mama plewi ogródek.
4. Moja mama plewi ogródek od śniadania.
5. Ronny bawi się zabawkami na podłodze.
6. Ronny bawi się zabawkami na podłodze już od długiego czasu.
7. Reporter przeprowadza wywiad z celebrytką.
8. Reporter przeprowadza wywiad z celebrytką, od kiedy przybyła do studia.
9. Moja mama gotuje coś w kuchni.
10. Moja mama gotuje coś w kuchni od dwóch godzin.
11. Moja mama nosi długie suknie.
12. Moja mama nosi długie suknie, od kiedy była małą dziewczynką.
13. Mój brat gra teraz na gitarze.
14. Mój brat gra na gitarze od dwudziestu minut.
15. Mój brat gra na gitarze od trzech lat.
16. Rolnik sadi nowe drzewa w swoim ogrodzie.
17. Rolnik sadi nowe drzewa w swoim ogrodzie od rana.
18. W tym tygodniu ona używa samochodu swojego ojca.

1. Deborah is waiting for the doctor.
2. Deborah has been waiting for the doctor for three hours.
3. My mother is weeding the garden.
4. My mother has been weeding the garden since breakfast.
5. Ronny is playing with his toys on the floor.
6. Ronny has been playing with his toys on the floor for a long time now.
7. The reporter is interviewing the celebrity.
8. The reporter has been interviewing the celebrity since she arrived at the studio.
9. My mother is cooking something in the kitchen.
10. My mother has been cooking something in the kitchen for two hours.
11. My mother wears long dresses.
12. My mother has been wearing long dresses since she was a little girl.
13. My brother is playing the guitar now.
14. My brother has been playing the guitar for twenty minutes.
15. My brother has been playing / has played the guitar for three years.
16. The farmer is planting new trees in his garden.
17. The farmer has been planting new trees in his garden since this morning.
18. She is using her father's car this week.

Czas *PPC* jest czasem zarówno typu *perfect*, jak i *continuous*, czyli łączy w sobie obydwa te aspekty. Co jest w nim *continuous*? **Bycie danej czynności w toku**, jej trwanie.

Co jest w nim *perfect*? **Już dokonany czas trwania tej czynności**, to że trwa już od jakiegoś czasu, często wyrażone słowami *for* lub *since*. A skoro wszystko odniesione jest do teraźniejszości (bo jest to czas z grupy teraźniejszych – *present*), trwanie tej czynności musi łączyć się z chwilą obecną.

Innymi słowy, czas *PPC* podkreśla trwanie danej czynności od kiedyś do chwili obecnej, z otwartą możliwością jej kontynuowania poza chwilę obecną, natomiast *Present Continuous (PC)* skupia się tylko i wyłącznie na trwaniu danej czynności teraz – w chwili mówienia, nieważne od kiedy.

Zdania w czasach *PP* i *PPC* często zawierają na końcu przysłówkę *now*, którego celem jest podkreślenie faktu, że dana czynność trwa przez wspomniany okres do teraz, co w j. polskim oddajemy słowem *już*.

Czynność wyrażona czasem *PPC* może trwać od kiedyś do chwili obecnej **bez przerwy** (jak we wszystkich powyższych przykładach) **lub z przerwami** (jak w zdaniu 12, w którym moja mama na pewno nie nosi długich sukni *non-stop*, i to od czasu, gdy była małą dziewczynką). Wystarczy, że dana czynność dość często powraca w podanym okresie. Jeśli okres ten jest dość długi (tygodnie, miesiące, lata), a czynność jest wykonywana dość rzadko, w zdaniu może pojawić się *PP*, jak w następnych przykładach. Zawsze jest to jednak subiektywna ocena mówiącego.

Z powodu krótkiego odcinka czasu (20 minut) czynność na pewno trwa nieprzerwanie do teraz, stąd *PPC* jest jedyną opcją w zdaniu 14.

PP podkreśli rezultat jego gry na gitarze (np. *He has played the guitar for three years. He's quite good*). Natomiast *PPC* skupia się na samym wykonywaniu tej czynności w danym okresie.

19. Ona używa samochodu swojego ojca od tygodnia.
20. Mark robi fotokopie dokumentów.
21. Mark robi fotokopie dokumentów od pół godziny.
22. Mark zrobił fotokopie wszystkich dokumentów.
23. Nauczyciel sprawdza prace swoich studentów.
24. Nauczyciel sprawdza prace swoich studentów od godziny.
25. Do tej pory nauczyciel sprawdził połowę prac.
26. Komisja odwiedza szkoły w całym kraju.
27. Komisja odwiedza szkoły w całym kraju od początku maja.
28. Do tej pory komisja odwiedziła sto szkół w całym kraju.
29. Teraz ona często widuje się ze swoim chłopakiem.
30. Ona widuje się ze swoim chłopakiem już od dwóch miesięcy.
31. W ostatnich dwóch miesiącach ona spotkała się ze swoim chłopakiem pięć razy.
32. Ona zna swojego chłopaka już od dwóch miesięcy.
33. Malarz maluje obrazy, od kiedy ukończył szkołę artystyczną, i do tej pory namalował osiem.
34. Mój tata je śniadanie. On je śniadanie od piętnastu minut.
35. Mój tata zjadł trzy kanapki i wypił dwie filiżanki herbaty.
36. Niektórzy ludzie porzucają swoje psy na rzecz nowych, lecz my mamy tego samego psa od wieków.

WSKAZÓWKI

19.	She has been using her father's car for a week.
20.	Mark is photocopying documents.
21.	Mark has been photocopying the documents for half an hour.
22.	Mark has photocopied all the documents.
23.	The teacher is marking his students' papers.
24.	The teacher has been marking his students' papers for an hour.
25.	So far, the teacher has marked half of the papers.
26.	The commission is visiting schools all over the country.
27.	The commission has been visiting schools all over the country since the beginning of May.
28.	To date, the commission has visited one hundred schools all over the country.
29.	She is seeing her boyfriend a lot now.
30.	She has been seeing her boyfriend for two months now.
31.	In the last two months, she has met her boyfriend five times.
32.	She has known her boyfriend for two months now.
33.	The painter has been painting pictures since he graduated from art school and has painted eight so far.
34.	My father is having breakfast now. He has been eating his breakfast for fifteen minutes.
35.	My father has had three sandwiches and two cups of tea.
36.	Some people abandon their dogs for new ones, but we have had the same one for ages.

Poza pokrewieństwem z *PC* czas *PPC* jest także blisko związany z *PP*, gdyż obydwa reprezentują aspekt *perfect*, czyli dokonany, a jedyną różnicę tym razem stanowi bycie lub niebycie *continuous*.

Przypomnijmy, że *PPC* **podkreśla trwanie danej czynności od kiedyś do chwili obecnej**, z możliwością jej kontynuowania. *PP* **kładzie natomiast nacisk na skutki, efekty osiągnięte przez daną czynność**.

W ten sposób tworzą one parę współpracującą w idealnej harmonii: **dla *PPC* ważna jest sama czynność jako taka**, jej trwanie, jej bycie w toku od kiedyś do chwili obecnej, natomiast **dla *PP* liczą się skutki osiągnięte przez tę czynność**, a nie ona sama jako taka. Porównaj:

I have been reading the book for a week.

(*PPC*, bo ważniejsza jest czynność jako taka, czas jej trwania, a nie jej ewentualne efekty)

I have read one hundred pages. (*PP*, bo ważniejsze są rezultaty tej czynności, a nie ona sama jako taka)

Zdanie 31 to typowy kontekst dla *PP* – podkreślenie skutków, rezultatów czynności (spotkania kogoś ileś razy w wyniku wykonywania czynności widywania go), a nie samej czynności jako takiej.

Kontekst zdania 32 zasługuje na czas *PPC*, gdyż chodzi w nim tylko i wyłącznie o czynność trwającą do teraz *for two months*. Czasownik *know* nie może jednak występować w formie ciągłej, ponieważ nie mamy pełnej kontroli nad znaczeniem, jakie wyraża (znanie lub nieznanie kogokolwiek jest całkowicie niezależne od nas w tym sensie, że jeśli kogoś już poznamy, nie możemy przestać go znać; nawet jeśli się na niego pogniewamy i nie będziemy chcieli go znać, i tak zawsze rozpoznamy go na ulicy).

Jest to tzw. czasownik stanu, który podobnie do wszystkich innych czasowników tego typu stroni od formy ciągłej (np. *love, like, hate, belong, understand*. Patrz UNIT 5). W każdym takim przypadku *PPC* **zostanie zastąpiony przez *PP*, który pojęciowo jest jego najbliższym krewnym i z powodzeniem wyrazi podobną ideę – połączy przeszłość z teraźniejszością, wyrazi stan rozpoczęty w przeszłości i trwający nieprzerwanie do chwili obecnej**.

W przeciwieństwie do zdań 34-35, w których *have* jest czasownikiem dynamicznym i w razie potrzeby może wystąpić w formie ciągłej (znaczy tam jeść), w zdaniu 36 powraca on do swojego podstawowego znaczenia (*mieć, posiadać*), w którym jest typowym czasownikiem stanu, a zatem forma ciągła jest niemożliwa z powodu braku pełnej kontroli nad tym znaczeniem.

Wszystkie czasy – sprawdź się!

Przetłumacz poniższe zdania używając czasów przedstawionych we wszystkich rozdziałach. Odpowiedzi znajdziesz na stronie 190.

1. Gdy przychodzi zima, dzieci zwykle robią bałwany.
2. Moje dzieci właśnie robią bałwana w naszym ogrodzie, a ja przygotowuję dla nich słodki deser.
3. Wyszły, by zrobić bałwana około pół godziny temu.
4. Kilka minut później zaczęłam przygotowywać dla nich deser.
5. Ja nie przygotowałam jeszcze deseru, a one nie zrobiły jeszcze bałwana.
6. Robią bałwana już od około pół godziny.
7. Przygotowuję deser już od około 20 minut.
8. One jeszcze nie zrobiły bałwana, a ja wciąż nie przygotowałam deseru.
9. Teraz szukają czegoś na jego nos.
10. A ja właśnie kończę deser.
11. Do czasu gdy ja przygotuję (już) deser, one zrobią (już) bałwana.
12. Gdy deser będzie gotowy, zawołam je.
13. Prawdopodobnie będą wtedy biegać wokół bałwana.
14. Gdy je zawołam, one przestaną biegać i przyjdą do domu.
15. Kiedy usiądą przy stole, dam im deser.
16. Gdy będą jadły deser, będą bardzo głośno rozmawiać.
17. Gdy będą (już) jadły przez kilka minut, zostawię je na chwilę same.
18. Zamierzam to zrobić po kilku minutach, ponieważ wtedy nie zauważą mojej nieobecności.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

19. Wyjdę do ogrodu, by założyć kapelusz na głowę bałwana.
20. Zanim dzieci zjedzą cały deser, będę znowu z nimi.
21. Gdy wszystko zjedzą, znowu wyjdą na zewnątrz.
22. Gdy wyjdą, posprzątam kuchnię.
23. Zeszłej zimy zrobili dwa bałwany w jeden dzień.
24. Zajęło im co najmniej trzy godziny, by je zrobić.
25. Drugiego zaczęły dopiero wtedy, gdy zrobiły pierwszego.
26. Innymi słowy, drugiego zaczęły dopiero wtedy, gdy pierwszy był gotowy.
27. Do czasu gdy skończyły pierwszego, pracowały nad nim przez ponad godzinę.
28. Do czasu gdy zaczęły drugiego, skończyły (już) pierwszego.
29. Do czasu gdy zrobiły obydwu bałwany, pracowały nad nimi przez około trzy godziny.
30. Do czasu gdy (już) je skończyły, zmęczyły się (już) i bardzo zmarzły.
31. W rezultacie były zmęczone i bardzo zmarznęte.
32. Zawołałam je (do domu) na słodki deser, który dla nich przygotowałam.
33. Przyszły natychmiast, ponieważ lubią moje desery.
34. Po tym jak były na zewnątrz na zimnie przez trzy godziny, z przyjemnością jadły deser w kuchni.
35. Gdy jadły deser, rozmawiały o obydwu bałwanach, jakie zrobiły tamtego dnia.

Teraz Twoja kolej. Spróbuj ułożyć własną historię w języku angielskim.

Powtórka – odpowiedzi

1. When winter comes, children usually make snowmen.
2. My children are making a snowman in our garden right now, and I am preparing a sweet dessert for them.
3. They went out to make a snowman about half an hour ago.
4. A few minutes later, I started to prepare a dessert for them.
5. I have not prepared the dessert yet, and they still have not made the snowman.
6. They have been making a snowman for about half an hour now.
7. I have been preparing the dessert for about twenty minutes now.
8. They have not made the snowman yet, and I still have not prepared the dessert.
9. They are now looking for something for its nose.
10. And I am just finishing the dessert.
11. By the time I have prepared the dessert, they will have made the snowman.
12. When the dessert is ready, I will call them.
13. They will probably be running around the snowman then.
14. When I call them, they will stop running and (will) come into the house.
15. When they sit down at the table, I will give them the dessert.
16. When they are eating the dessert, they will be talking very loudly.
17. When they have been eating for a few minutes, I will leave them alone for a while.
18. I am going to do it after a few minutes because then they will not notice my absence.
19. I will walk out into the garden to put a hat on the snowman's head.
20. Before the children have eaten the whole dessert, I will be back with them.
21. When they have eaten everything, they will go out again.
22. When they go out, I will tidy the kitchen.
23. Last winter, they made two snowmen in one day.
24. It took them at least three hours to make them.
25. They did not start the second one until they had made the first one.
26. In other words, they did not start the second one until the first one was ready.
27. By the time they had finished the first one, they had been working on it for more than an hour.
28. By the time they started the second one, they had finished the first one.
29. By the time they had made both snowmen, they had been working on them for about three hours.
30. By the time they had finished them, they had got tired and very cold.
31. As a result, they were tired and very cold.
32. I called them in for a sweet dessert, which I had prepared for them.
33. They came immediately because they like my desserts.
34. After they had been for three hours out in the cold, they were very happy to eat dessert in a warm kitchen.
35. When they were eating the dessert, they talked about the two snowmen they had made that day.

Sprawdź się w gramatyce!

*“Angielski w tłumaczeniach, Gramatyka”
to wyjątkowy komplet podręczników,
który pozwoli Ci szybko i skutecznie
opanować gramatykę.*

*Tę oraz inne serie do nauki języków obcych
znajdziesz w księgarni internetowej wydawnictwa:
www.prestonpublishing.pl*

Mów pełnymi zdaniami!

*Tryby warunkowe, spójniki, zdania złożone
Naucz się myśleć i mówić po angielsku*

- innowacyjne podejście do nauki języka
- jasna i logiczna struktura książki
- liczne objaśnienia i setki przykładowych zdań
- ćwiczenia z kluczem
- płyta CD (mp3) pomagająca w rozwijaniu umiejętności słuchania i wymowy

Phrasal Verbs!

*Praktyczna nauka czasowników złożonych
Zacznij używać ich swobodnie i naturalnie*

- wyjątkowy i skuteczny system nauki
- setki zdań i wyrażen przydatnych na co dzień
- logiczny układ zagadnień
- cenne wskazówki, ćwiczenia i testy z kluczem
- płyta CD (mp3) pomagająca w rozwijaniu umiejętności słuchania i wymowy

Preston Publishing
www.prestonpublishing.pl